

Kapitalinnretning i private pensjonskasser

Muligheter for hensiktsmessig kapitalstrukturering

15.5.2019 | Klaus Henrik Wiese-Hansen, Partner/Advokat (H)

SCHJØDT

KORT OM DAGENS TEMA (1/3)

- "Pensjonskasser er etablert for medlemmene" (nei)
- Pensjonskasser er selveiende institusjoner, men ulike interessenter har ulike interesser i/overfor kassen
- To primære kategorier av interessenter i/overfor pensjonskassen
 - Medlemmer + fripoliseinnehavere
 - Sponsorforetaket/ene + medlemsforetakene

Balanse i en pensjonskasse

Aktiva – eiendeler	Passiva – gjeld og egenkapital
Aksjer og andeler	
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Forsikringsforpliktelser (Premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond, innskuddsfond, pensjonsreguleringsfond)
Eiendom mm.	Ansvarlig kapital (Innskutt egenkapital, risikoutjevningssfond, opptjent EK, ansvarlig lån, mm)

KORT OM DAGENS TEMA (2/3)

- Ikke direkte motstridende interesser, men avvikende interesser
 - Medlemmene ønsker sikkerhet for at pensjoner blir utbetalt
 - Fripoliseinnehavere ønsker sikkerhet for utbetalte pensjoner + høy avkastning
 - Sponsorforetak/medlemsforetak har (også) **andre interesser**
 - Lavest mulige pensjonspremier (tilsier høy forvaltningsrisiko)
 - Lavest mulig kapitalbinding (tilsier lav forvaltningsrisiko)
 - Normalt lavest mulig risiko for ytterligere kapitaltilførsel (tilsier lav forvaltningsrisiko og/eller mer hensiktsmessig strukturering av ansvarlig kapital)

KORT OM DAGENS TEMA (3/3)

- Temaet her er muligheter for hensiktsmessig kapitalstrukturering av egenkapitalsiden – altså forhold som primært hører under sponsorinteressen

- Kapitalkrav iht. Solvens II – "alt henger sammen med alt"
- Må ha i mente at kapitalkravet under Solvens II
 - dels bestemmes av forhold på **passivasiden** (forsikringsforpliktelsene)
 - dels bestemmes av forhold på **aktivasiden** (kapitalkrav knyttet til investeringene)

Balanse i en pensjonskasse

Aktiva – eiendeler Passiva – gjeld og egenkapital

Aksjer og andeler	
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Forsikringsforpliktelser (Premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond, innskuddsfond, pensjonsreguleringsfond)
Eiendom mm.	Ansvarlig kapital (Innskutt egenkapital, risikoutjevningsfond, opptjent EK, ansvarlig lån, mm)

FORHOLD AV BETYDNING (1/3)

- Strukturering av ansvarlig kapital i en pensjonskasse avhenger av flere forhold, herunder:
 - Forhold hos **sponsor**
 - Ett eller flere sponsorforetak/medlemsforetak
 - Kapitaliseringen av dette/disse
 - Enkel eller vanskelig tilgang på (egen/fremmed) kapital
 - Høy/lav risikotoleranse/evne hos sponsorforetaket
 - Sammensetning premie vs. kapitaltilførsel

FORHOLD AV BETYDNING (2/3)

- Forhold hos **pensjonskassen**
 - Høy eller lav solvensmargin allerede?
 - Sammensetning av investeringsporteføljen
 - Investert i aktiva som gir høyt eller lavt kapitalkrav?
 - Kan aktivaallokeringen endres vesentlig uten å utløse skattemessige forpliktelser for pensjonskassen (stort eller lite kursreguleringsfond, hvilke aktiva har kursgevinster)?
 - Durasjon på passivasiden
 - Sammensetning av passivasiden
 - Fripoliser til utmeldte medlemmer
 - Fripoliser til medlemmer
 - Aktive medlemmer
 - Kombinasjoner av ovenstående

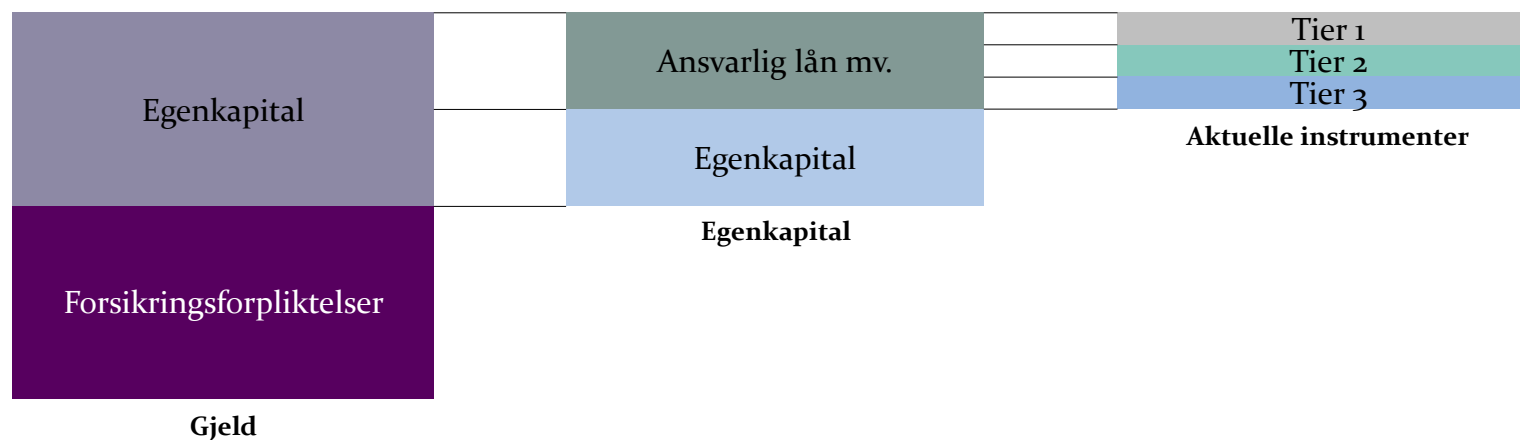
FORHOLD AV BETYDNING (3/3)

- Og ikke minst: **Endringer** i durasjon og sammensetning **over tid**
- "Andre forhold" hos pensjonskassen
 - Eksisterende vedtekter – særegne bestemmelser om anvendelse av grunnfondskapital, mulighet for å betale utbytte, opptak av ny kapital, e.l?
 - "Indre forhold": Samarbeidsklima i pensjonskassens styre, fagforeninger med sterke meninger, e.l.?
- Alle disse forholdene må analyseres og kan ha innvirkning på handlingsrommet til en pensjonskasse og sponsorforetaket

GJELDSSIDEN I EN PENSJONSKASSE

- Forenklet skisse av gjeldssiden i balansen til en pensjonskasse
- Her egenkapital og ansvarlig kapital
- Ansvarlig kapital i en pensjonskasse - tradisjonelt grunnfondskapital/innskutt egenkapital + opptjent egenkapital
 - I tillegg andre fonds som inngår i ansvarlig kapital
- Hvorfor ikke tenke mer finansielt?

Illustrasjon av gjelden i en pensjonskasse

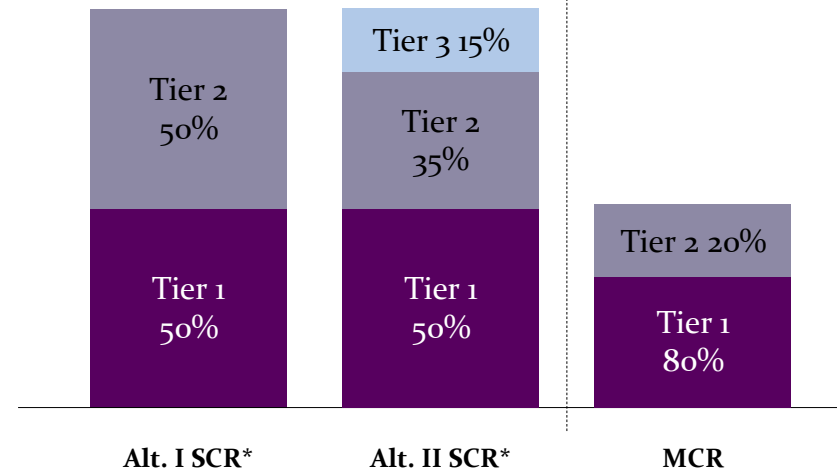

ANSVARLIG KAPITAL I PENSJONSKASSER (TIER 1, 2 OG 3) (1/3)

• Tier 1 Annen godkjent kjernekapital (dvs. utover EK)

- Må være godkjent av FT
- Må utgjøre min. 50 % av SCR
- Gjeld
(hybridkapital/fondsobligasjoner) kan
utgjøre maks 20 % av Tier 1
- Tier 1 gjeld må ha en fastsatt løpetid på
minst 30 år, tilbakebetalingsrett tidligst
etter 5/10 år
- Andre krav som ikke nevnes her

Solvens II begrensninger på ansvarlig kapital

Solvens II begrensninger		
Tiers	SCR	MCR
Tier 1	50% (min)	80% (min)
Tier 2	50% (max)	20% (max)
Tier 3	15% (max)	n/a

ANSVARLIG KAPITAL I PENSJONSKASSER

(TIER 1, 2 OG 3) (2/3)

• Tier 2 Supplerende kapital (ansvarlig lån)

- To typer, hhv. evigvarende og med fastsatt løpetid
- Må være godkjent av FT
- Lånet må være usikret og stå tilbake for alminnelig gjeld, og være fullt innbetalt
- Tilbakebetaling (før avtalt forfallsdato) krever samtykke fra FT
- Med fastsatt løpetid: Må være utstedt for min. 10 år, kan ikke tilbakebetales før etter tidligst 5 år ("non-call")
- Tier 2 –kapital kan maksimalt utgjøre 50 % av SCR
- Andel Tier 2-kapital må også utgjøre mer enn andel av Tier 3-kapital

Tier 2
Ansvarlig kapital

Begrenset
Tier 1
(Hybridkapital)

Ubegrenset
Tier 1
(Egenkapital)

ANSVARLIG KAPITAL I PENSJONS- KASSER (TIER 1, 2 OG 3) (3/3)

- **Tier 3 Supplerende kapital**

- I praksis kjernekapital som ikke godkjennes som Tier 1 eller Tier 2
- Kan være både lån og egenkapital
- Kan ikke utgjøre mer enn 15 % av SCR

HANDLINGSROMMET

- Handlingsrommet for pensjonskasser – hva er mest aktuelt?
- Pensjonskasser har ikke "ordinær" forretningsmessig drift – Tier 1 kapital derfor mindre aktuelt
- Opptak av ansvarlig lån (Tier 2) derimot svært aktuelt
- Betydelig handlingsrom for pensjonskasser. Ikke bare styrke ansvarlig kapital, men også restrukturere ansvarlig kapital
- Eksempelvis søke FT om nedsettelse av grunnfondskapital kombinert med opptak av ansvarlig lån
- Minner også om muligheten for å utbetale utbytte fra pensjonskassen
 - Typisk aktuelt ved årlige overskudd og der SCR er over en fastsatt terskel (f.eks. 150 %)

FORDELER MED ANSVARLIG LÅN (1/2)

- Kjent instrument for Finanstilsynet
- Prises lavere enn egenkapital i markedet, men har mange liknende kvaliteter
- Hurtig prosess, forholdsvis enkel låneavtale
- Kan plasseres i markedet av et meglerhus via private placement (hvis ønskelig) – kan unngå prospektplikt – men lånet kan også noteres på Oslo Børs, evt. Oslo ABM - kan øke attraktiviteten til lånet

FORDELER MED ANSVARLIG LÅN (2/2)

- Kan både brukes til å styrke pensjonskassens kapitalbase, og til å øke avkastning på sponsorforetakets egenkapital/avlaste sponsorforetakets egenkapital
- Øker muligheten for nedsetting av grunnfondskapital (tilbakebetaling av EK)
- Kapitalen fra lånet investeres og gir avkastning til pensjonskassen (indirekte sponsor), mens rentebetalinger er fradragsberettiget for pensjonskassen
- Ingen ordinære default mekanismer – tvert imot utsettelse av løpende avdragsbetaling/tilbakebetaling hvis SCR faller under 100 %
 - Således et godt instrument også hvis pensjonskassen kommer i finansielle vanskeligheter

KORT OM PROSESS (FINANSTILSYNET)

- Kort om prosess for opptak av ansvarlig lån
 - Søknad til Finanstilsynet (saksbehandlingstid normalt rundt 30 dager)
 - Styret må ha vedtatt låneopptaket
 - Pensjonskassen må utarbeide en redegjørelse til FT som viser solvensmargindekning samt sammensetningen av ansvarlig kapital før og etter opptak av ansvarlig lån
 - Dersom låneopptak skjer sammen med tilbakebetaling av EK må styret også vedta dette
 - Må også søke FT om tilbakebetaling (nedsettelse) av EK
 - Redegjørelsen nevnt over ang. SCR må da også omfatte dette forholdet

Klaus Henrik Wiese-Hansen

Partner / Advokat (H)

kwh@schjodt.no

M: +47 928 06 986

T: +47 23 01 18 30